

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوبه‌ها شیخ خیرالدین حفظه الله تعالی

موضوع:

احکام؛ اموات

بسم الله الرحمن الرحيم

پرسش

نویسنده: سرفراز

تاریخ: ۱۴۰۲/۱۱/۱۹

آیا قرائت قرآن در ختم اموات جایز است؟

پاسخ

تاریخ: ۱۴۰۲/۱۲/۵

ابو حنیفه، مالک و احمد بن حنبل گفته‌اند که قرائت قرآن نزد میت یا قبر او یا سوگوارانش بدعت است؛ چراکه از پیامبر و اصحاب او روایت نشده، ولی حق آن است که قرائت قرآن در هر جایی جایز است و نهی از آن نزد میت یا قبر او یا سوگوارانش نرسیده، بل از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم روایت شده است که فرمود: «**أَقْرَأُوا يَسَ عِنْدَ مَوْتَاكُمُ**»؛ «سوره‌ی یس را نزد مردگانتان بخوانید» و از شعبی روایت شده است که گفت: «كَانَتِ الْأَنْصَارُ يَقْرَأُونَ عِنْدَ الْمَيِّتِ بِسُورَةِ الْبَقَرَةِ»؛ «انصار نزد میت سوره‌ی بقره را قرائت می‌کردند» و روشن است که «نزد میت» بعد مرگ و دفن او را شامل می‌شود و با این وصف، بدعت دانستن این کار وجهی ندارد؛ چنانکه علی بن موسی حداد گفته است: «كُنْتُ مَعَ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ وَمُحَمَّدِ بْنِ قُدَامَةَ الْجَوْهَرِيِّ فِي جَنَازَةٍ، فَلَمَّا دُفِنَ الْمَيِّتُ جَلَسَ رَجُلٌ ضَرِيرٌ يَقْرَأُ عِنْدَ الْقَبْرِ، فَقَالَ لَهُ أَحْمَدُ: يَا هَذَا إِنَّ الْقِرَاءَةَ عِنْدَ الْقَبْرِ بَدْعٌ، فَلَمَّا خَرَجْنَا مِنَ الْمَقَابِرِ قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ قُدَامَةَ لِأَحْمَدَ: يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ، مَا تَقُولُ فِي مَبَشِّرِ الْحَلَبِيِّ؟ قَالَ: ثِقَّةٌ، قَالَ: كَتَبْتُ عَنْهُ شَيْئًا؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: فَأَخْبَرَنِي مَبَشِّرٌ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْعَلَاءِ بْنِ اللَّجْلَاجِ، عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ أَوْصَى إِذَا دُفِنَ أَنْ يَقْرَأَ عِنْدَ رَأْسِهِ بِفَاتِحَةِ الْبَقَرَةِ، وَخَاتِمَتِهَا، وَقَالَ: سَمِعْتُ ابْنَ عَمْرِو يَوْصِي بِذَلِكَ، فَقَالَ أَحْمَدُ: ازْجِعْ، فَقُلْ لِلرَّجُلِ يَقْرَأُ»؛ «به همراه احمد بن حنبل و محمد بن قدامة جوهری در تشییع جنازه‌ای بودیم، پس چون میت به خاک سپرده شد، مردی نابینا نزد قبر نشست و شروع به قرائت کرد، پس احمد به او گفت:

۱. مسند أبي داود الطيالسي، ج ۲، ص ۲۴۴؛ فضائل القرآن لأبي عبيد، ص ۲۵۲؛ مصنف ابن أبي شيبة، ج ۲، ص ۴۴۵؛ مسند أحمد، ج ۳۳، ص ۴۱۷؛ التاريخ الكبير للبخاري، ج ۱۱، ص ۱۷۰؛ سنن ابن ماجه، ج ۱، ص ۴۶۶؛ سنن أبي داود، ج ۳، ص ۱۹۱؛ عمل اليوم واللييلة للنسائي، ص ۵۸۱

۲. مصنف ابن أبي شيبة، ج ۲، ص ۴۴۵

۳. القراءة عند القبور من «الجامع» للخلال، ص ۸۸

ای آقا! قرائت نزد قبر بدعت است! پس چون از قبرستان بیرون آمدیم، محمد بن قدامة به احمد گفت: ای ابا عبد الله! نظرت درباره‌ی مبشر حلبی چیست؟ گفت: ثقه است، گفت: از او حدیثی نوشته‌ای؟ گفت: بله، گفت: مبشر من را خبر داد، از عبد الرحمن بن علاء بن لجلاج، از پدرش که وصیت کرد هرگاه به خاک سپرده شد، نزد قبرش آیات اول و آخر سوره‌ی بقره را قرائت کنند و گفت: شنیدم ابن عمر به آن وصیت می‌کند! پس احمد گفت: برگرد و به آن مرد بگو که قرائت کند! این یعنی احمد بن حنبل از بدعت دانستن آن رجوع کرده؛ چنانکه پدرش عبد الله گفته است: «سَمِعْتُ أَبِي سُئِلَ عَنْ رَجُلٍ يَفْرَأُ عِنْدَ الْقَبْرِ عَلَى الْمَيِّتِ، قَالَ: أَرَأَيْتَ لَوْ كَانَ لَا يَكُونُ بِهِ بَأْسٌ؟»؛ «شنیدم از پدرم درباره‌ی مردی سؤال شد که نزد قبر برای میت قرائت می‌کند، پس گفت: امیدوارم که اشکالی نداشته باشد».

آری، ثواب این کار و خیرات دیگر، تنها در صورتی به روح میت می‌رسد که خود در آن دخالتی داشته باشد؛ چراکه خداوند فرموده است: «وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى؟»؛ «و برای انسان چیزی جز سعی خودش نیست» و فرموده است: «وَلَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ»؛ «و جزا داده نمی‌شوید مگر چیزی را که خود انجام می‌دادید». بنابراین، ثواب قرائت قرآن و خیرات دیگر، هرگاه بنا بر وصیت میت، یا توسط فرزندان او، یا توسط زائران یا تسلی‌دهندگانی که از علم یا عمل صالح او بهره‌مند شده‌اند انجام شود، به او می‌رسد ان شاء الله؛ چراکه او خود زمینه‌ی آن را فراهم ساخته است. افراد دیگر نیز می‌توانند با دعا و استغفار برای او به او سود برسانند؛ چراکه دعا و استغفار برای هر مسلمانی سودمند است ان شاء الله؛ با توجه به سخن خداوند که فرموده است: «ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ؟»؛ «من را بخوانید تا برایتان مستجاب کنم» و فرموده است: «اسْتَغْفِرْ لَهُمْ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ؟»؛ «برای آنان از خداوند آمرزش بخواه؛ چراکه خداوند آمرزنده‌ای مهربان است».

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب شاه‌ی خراسانی
مجلس آئین حج و عمره مشهد

۱. مسائل أحمد رواية ابنه عبد الله، ص ۱۴۵
۲. التَّجْم / ۳۹
۳. یس / ۵۴
۴. غافر / ۶۰
۵. التَّوْر / ۶۲

www.alkhorasani.com

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب شاه‌ی خراسانی حفظه الله تعالى

مشهد وینتر پایگاه

مشهد تابستان پایگاه

مشهد کتال پایگاه

مشهد پایگاه

پایگاه

* لطفاً بر روی لینک مورد نظر خود کلیک کنید.